

Lad solen skinne på din grønne profil

Solceller møde – 11/3 2020

v. Lars Just Elnegaard SAGRO

Mail: ljn@sagro.dk

Mobil: 51309666

Dagsordenen solcellemøde 11/3-2020

- ▶ Kl. 13.00 velkomst
- ▶ Kl. 13.05 Aktuelle muligheder (Claus Nørbjerg Søndergaard - European Energy)
- ▶ Kl. 13.25 Solceller i egen installation Bygningskontoret ved Kurt Skaarup Mortensen
- ▶ Kl. 13.45 Aktuelle muligheder gårdanlæg (Kenn H. B. Frederiksen - Kenergy)
- ▶ Kl. 14.05 Konkrete erfaringer landmand Jesper Arnth Jensen fortæller
- ▶ Kl. 14.30 Økonomien og skat i solceller (Niels Aksel Dalgas & Lars Just Elnegaard)
- ▶ **Kl. 14.50 Myndighedsbehandling (Billund kommune) udgået person er desværre syg**
- ▶ Kl. 15.10 Lovgivning (Tellus, adv. Jacob Carl)
- ▶ Kl. 15.30 afslutning og kaffe

Økonomien i solceller

Overordnet kan der være god økonomi for de fleste ved at gå ind og lave eget gårdanlæg eller leje jorden ud til en aktør som selv står for det.

Leje jorden ud til projektudbyder af solceller	
Fordel høj jordleje/ha	10-15.000 kr.
- Omk. ved jorden/ejd. ændrer status til byzonejord	- ejd. skatter
- Brugsret jorden i projektperioden & indtil etablering skal indarbejdes i kontrakt ellers skal fordyrende omk. tages højde for	- Mindre DB
- Erstatning til naboer for gener samt tab af ejendomsværdien ved salg	Udbyder
- Pligter og aftaler med udbyder skal følge med over til 3 mand hvis projekt videresælges af projektudbyder.	
- Beløb til reetablering efter udløb og evt. nye myndighedskrav skal sikres på sikringskonti – husk beløbene skal være større end de fleste udbydere har med i deres budgetter.	
- Ekstra omk. renter ved at belåning af jorden i kreditforeningen falder fra typisk ca. 130.000 kr./ha ned til 50.000 kr./ha	

Husk stort eget tidsforbrug for at få afdækket alle problemstillinger og af rådgivere

Økonomien i solceller

Overordnet kan der være god økonomi for de fleste ved at gå ind og lave eget gårdanlæg eller leje jorden ud til en aktør som selv står for det.

Lave eget gårdanlæg (erstatte typisk 60-80% af egen elforbrug)

Fordel tilbagebetalingstid 8-12 år med nuværende priser dvs. afkast på 8-12 % dog meget afhængig af hvad du kan finansiere projektet til.

- Omk. ved jorden/ejd. ændrer status dvs. højere ejendomsskatter
- Beløb til tilpasning af bygninger, elinstallation og evt. nye myndighedskrav
- Større forsikring er bygninger ved solceller – desuden udfordringer ved brand, el skade, snerydning på tagene som skal tages højde for.

Vær opmærksom på, stor forskel i pris ved udbyderne og forventet ydeevne på solcelleanlægget og derved afkast og tilbagebetalingstid. Altid mindst 2 tilbud.

Eget tidsforbrug for at få afdækket alle problemstillinger og af rådgivere

Økonomien i solceller

Der er mange problemstillinger der påvirker økonomien som der skal tages højde for.

- ▶ Jorden der lejes ud til solceller vil i kommunen ændre status fra landbrugsjord til byzonejord (den omkostning skal lejer betale)
- ▶ Hvis projektet sælges til en anden virksomhed hvordan er landmanden stillet og hvilke forbehold skal der ind vedr. den del.
- ▶ Hvis projektudbyder går konkurs hvordan sikres landmanden og det at jorden bliver reetableret og jorden igen kommer tilbage til status af landbrugsjord og hvordan kan landmanden evt. selv overtage projektet og køre det videre. (Penge på sikringskontoer dedikeret til at dække sådanne omkostninger til reetablering og fjernelse m.v.)
- ▶ Kreditforeningen vil ikke belåne den jord der kommer ind med en lejekontrakt over 30 år med samme værdi som alm. landbrugsjord (dvs. belåningsgrundlaget falder fra nuværende 130.000 kr./ha ned til ca. 50.000 kr./ha).
- ▶ Erstatning for landmanden ved etablering midt i et driftsår for afgrødetab og sikring af gyllen fra hans ejendom.
- ▶ Råderetten over jorden forsvinder fra starten selvom de måske først begynder at bruge jorden efter 2-3 år, hvordan sikres landmanden at kunne bruge jorden i hans produktion og til alm. markdrift indtil de begynder at opsætte solcellerne evt. en frist så man kan få græssende får, kører afsat til anden side.
- ▶ Erstatning til naboer og evt. krav til ny lokalplan der skal i høring hvad betyder det. Ved vindmøller er der jo en del på det område og tænker at ved solceller den samme problemstilling.

Ovennævnte blot nogle af de problemstillinger der skal tages højde for

Interessenter

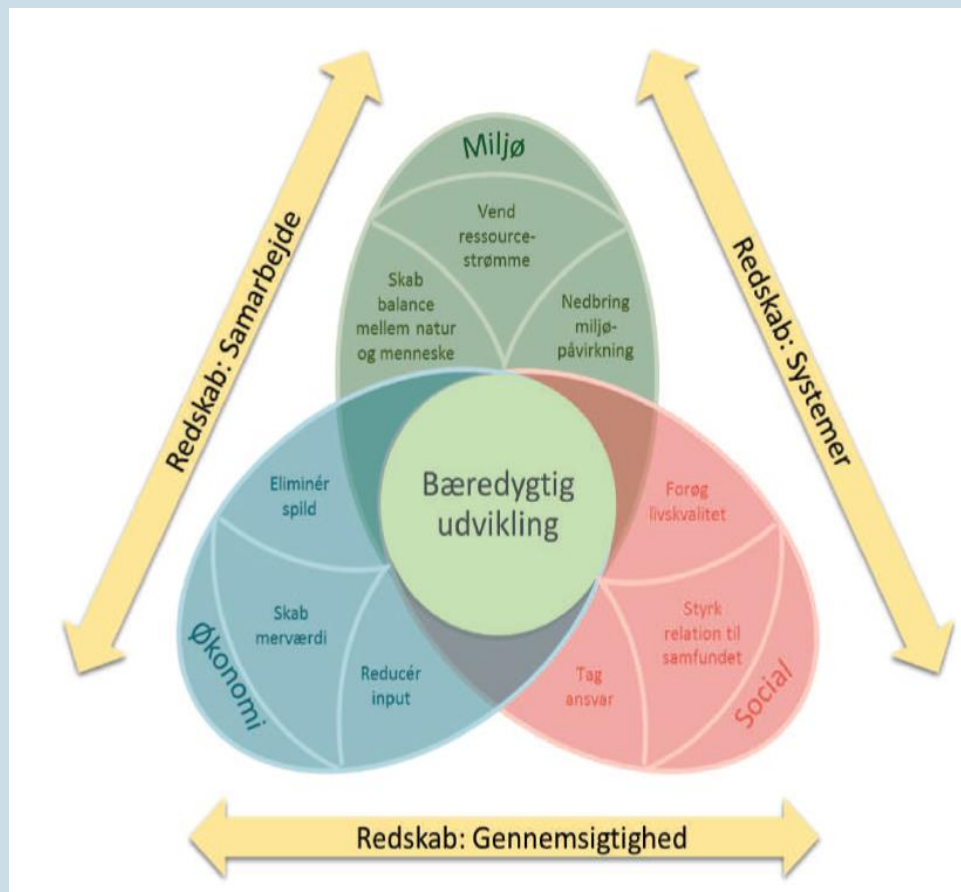
Grøn profil & bæredygtig udvikling

Udbydere af solcelleløsninger

Det offentlige

Kreditgivere

Investorer

landmænd

Rådgivning

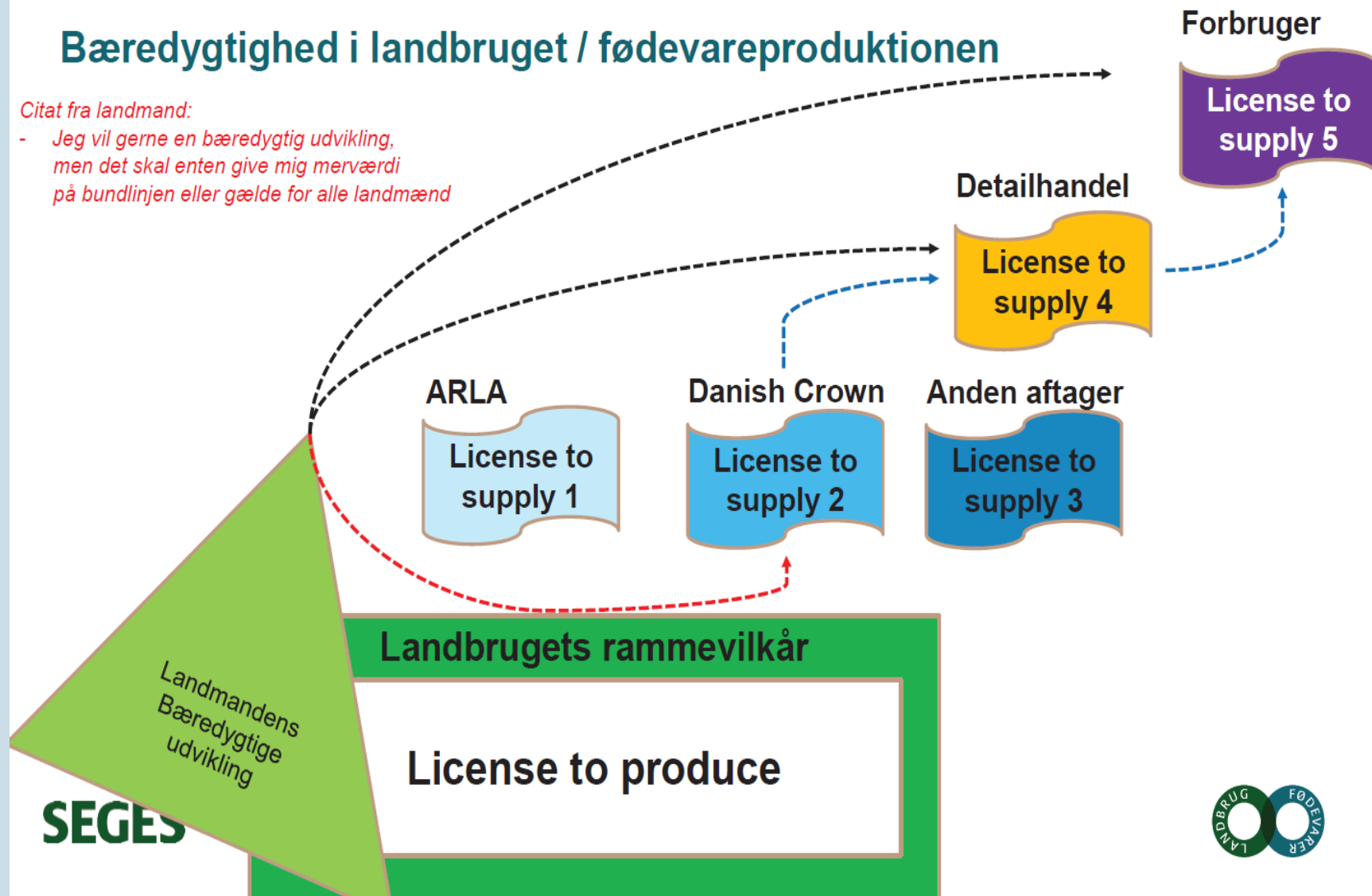
Advokater

Bæredygtighed i landbruget / fødevarereproduktionen

Citat fra landmand:

- Jeg vil gerne en bæredygtig udvikling, men det skal enten give mig merværdi på bundlinjen eller gælde for alle landmænd

Grøn profil mulige veje at gå

Bæredygtige initiativer

Indikatorer for bæredygtig udvikling

Den økonomiske bundlinje (økonomi + governance)

Økonomisk robusthed

Afkastningsgrad

Soliditetsgrad

Nulpunktskonsolideringspris

Produktivitet

Udbytter i marked

Udbytter i stalden

Ledelse af bedriften

Bestyrelse / Gårdråd

Strategiformulering

Risikoledelse

Beredskabsplaner

Efterlevelse (compliance)

Krydsoverensstemmelse

Mærkningsordninger

Certificeringer

Lovkrav

Økonomi egen installation

Inst. Effetk, kWp	25 kW	50 kW	100 kW
Årsprod. kWh/ kWp	983 kWh	983 kWh	983 kWh
Inst. Pris / kWp	7.500 kr.	6.938 kr.	6.600 kr.
Installationsareal	150 m ²	300 m ²	600 m ²
Samlet pris anslået	187.500 kr.	346.875 kr.	660.000 kr.
Fortrængningspris kr/kWh	0,86 kr./kWh	0,86 kr./kWh	0,86 kr./kWh
Værdi af fortræng el	21.955 kr.	41.650 kr.	64.785 kr.
Simpel Tbt	8,54 år	8,33 år	10,19 år
Intern forrentning, ca.	7,50 pct	8,45 pct	5,28 pct
Overproduktion, kWh	10 kWh	2.647 kWh	26.823 kWh
Tbt hvis elpris falder 10 %	9,49	9,25	11,32

